

ZSV

Duben I 2023

Počet účastníků: 4 193
Čistá úspěšnost: 40,0 %
Korig. úspěšnost: 40,5 %
Hrubá úspěšnost: 49,6 %
Průměrné skóre: 24,0
Medián skóre: 23,3

Počet úloh: 60
Max. možné skóre: 60,0
Max. dosažené skóre: 55,0
Min. možné skóre: -20,0
Min. dosažené skóre: -1,3
Směr. odchylka skóre: 9,2

1. Člověk a společnost

1.

V roce 1879 založil na univerzitě v Lipsku psychologickou laboratoř. Psychologii koncipoval především jako přírodní vědu, oblast lidské psychiky chtěl vysvětlit prostřednictvím fyziologie. Současně si však všiml, že psychika jedince se vyvíjí v závislosti na společnosti, která uplatňuje svůj vliv především v oblasti jazyka, morálky, náboženství, umění a práva.

Jak se jmenoval psycholog, kterého charakterizuje výše uvedený text?

- (A) Alfred Adler
- (B) Erich Fromm
- (C) Sigmund Freud
- (D) **Wilhelm Wundt**

2.

_____ je postup, při kterém je _____ vědecky testována. V rámci postupu je manipulováno nezávisle proměnnou a závisle proměnná je měřena. Všechny ostatní intervenující proměnné jsou v ideálním případě kontrolovány nebo zcela vyloučeny z působení v dané výzkumné situaci.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechaná místa ve výše uvedeném textu tak, aby byl napsán věcně správně?

- (A) Kvalitativní studie; hypotéza
- (B) **Experiment; hypotéza**
- (C) Longitudinální studie; extrospekce
- (D) Hypotéza; introspekce

3.

Pokud dáme šachovým mistrům a šachovým začátečnickům za úkol zapamatovat si rozestavení figur na šachovnici, šachoví mistři mají oproti začátečnickům o mnoho lepší výsledky. To však platí jen v situaci, kdy toto rozestavení je výsledkem rozehrané partie. Pokud je rozestavení figur náhodné, výsledky vel mistrů a začátečnicků jsou velmi podobné. Důvodem je to, že pokud není rozestavení figur náhodné, šachoví mistři si zapamatují celé vzorce rozestavení, a ne jednotlivé figury.

Pro který směr psychologie jsou nejvíce charakteristické výzkumy ohledně rozpoznávání vzorců myšlení a zpracovávání informací?

- (A) pro hlubinnou psychologii
- (B) **pro kognitivní psychologii**
- (C) pro humanistickou psychologii
- (D) pro transpersonální psychologii

4.

Walter Mischel ve slavném Stanfordském marshmallow experimentu testoval, nakolik jsou děti schopné odolat lákavé odměně a oddálit tak uspokojení. Dětem předškolního věku nabídl marshmallow (nebo preclík), který mohou sníst buď hned, a pak dostanou pouze jeden, nebo jej sníst až po příchodu experimentátora, a pak dostanou hned dva. Který z následujících psychických jevů byl ve výše zmíněném experimentu testován?

- (A) myšlení
- (B) emoce
- (C) **vůle**
- (D) pozornost

5.

V souvislosti se stárnutím a stářím do vývojové psychologie také zařazujeme obor zvaný thanatologie. Průkopnicí tohoto oboru byla Elizabeth Kübler-Rossová. Která z následujících definic oboru thanatologie nejpřesněji vystihuje?

- (A) Thanatologie řeší dilema institucionalizované péče – zda seniora umístit do domova seniorů, či ponechat v domácím prostředí.
- (B) Thanatologie studuje psychické potřeby osamělých seniorů.
- (C) **Thanatologie je naukou o smrti a umírání a posledních záležitostech souvisejících s koncem života člověka.**
- (D) Thanatologie se věnuje patologickým procesům, které se vyskytují během stárnutí a stáří.

6.

Klára je spíše vyrovnaná, v konfliktech se ovládá a na ostatní lidi působí klidně. Jen tak něco ji nevyvede z míry. Ke svému okolí přistupuje spíše pasivně. Její spolupracovnice Adéla působí neklidně a ve svém rozhodování je spíše impulzivní. Dostane-li se v hovoru s někým do střetu, bývá velmi hlučná.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje temperamentový typ obou zmíněných žen podle Eysenckova modelu temperamentu?

- (A) Klára – stabilní introvert, Adéla – labilní introvert
- (B) Klára – stabilní extravert, Adéla – labilní introvert
- (C) **Klára – stabilní introvert, Adéla – labilní extravert**
- (D) Klára – stabilní introvert, Adéla – stabilní extravert

1. Člověk a společnost

7.

Terežka vyrůstala v kojeneckém ústavu. Nikdy si k nikomu nevybudovala pevnou citovou vazbu, a když se dostane do kolektivu ostatních dětí, reaguje spíše pasivně, stáhne se do sebe a vyhýbá se očnímu kontaktu.

Který z následujících psychických jevů souvisejících s citovým strádáním a neuspokojováním emocionálních potřeb v raném věku nejspíše zformoval Terežčino současné chování?

- (A) frustrace
- (B) **deprivace**
- (C) krize
- (D) konflikt

8.

Vladimir Iljič Lenin užíval pojem imperialismus jako označení nejvyššího stadia kapitalismu. Podle něj byl předejrou k sociální revoluci proletariátu. Navazoval tak na myšlenky Karla Marxe. S kým se měl podle Lenina proletariát primárně utkat?

- (A) se šlechtou
- (B) s lidem odmítajícím sloužit kapitalismu
- (C) s rozpínavým americkým živlem
- (D) **s buržoazií**

9.

Sociolog Max Weber rozlišuje několik základních ideálních typů autority (panství). Která z následujících autorit je podle něj primárně založena na specifických osobnostních vlastnostech vůdce?

- (A) tradiční
- (B) racionálně legální
- (C) **charismatická**
- (D) disciplinární

10.

Jeden ze sociologických přístupů dělí společnost podle typu subjektů (aktérů) a sledovaných cílů na čtyři sektory. V prvním sektoru (1) jsou subjekty i cíle soukromé. Ve druhém sektoru (2) jsou cíle i subjekty veřejné. Ve třetím sektoru (3) jsou subjekty soukromé a cíle veřejné a ve čtvrtém sektoru (4) jsou subjekty veřejné a cíle soukromé.

		subjekty	
		soukromé	veřejné
cíle	soukromé	1	4
	veřejné	3	2

Ve které z následujících možností jsou převažující sociální jevy správně přiřazeny k jednotlivým sektorům?

- (A) 1 – korupce; 2 – občanská společnost; 3 – trh; 4 – vláda
- (B) **1 – trh; 2 – vláda; 3 – občanská společnost; 4 – korupce**
- (C) 1 – korupce; 2 – vláda; 3 – občanská společnost; 4 – trh
- (D) 1 – trh; 2 – vláda; 3 – korupce; 4 – občanská společnost

11.

Vybavenost osobním počítačem deklarovaly v roce 2011 již téměř dvě třetiny bytových domácností, což bylo zhruba čtyřikrát více než o deset let dříve (16 %). Díky finanční i územní dostupnosti se rapidně zvýšila i míra připojení bytových domácností k internetu, který při posledním sčítání využívalo již 94 % domácností vybavených počítačem.

(zdroj: Kde a jak bydlí české domácnosti, www.czso.cz)

Uvedený text zmiňuje závěry sociologického výzkumu. O jaký druh sociologického výzkumu se s největší pravděpodobností vzhledem ke způsobu prezentace a formulace závěrů jednalo?

- (A) o kvalitativní výzkum
- (B) o zúčastněný terénní výzkum
- (C) o případovou studii
- (D) **o kvantitativní výzkum**

1. Člověk a společnost

12.

_____ je společnost (...) nedůvěřující v kolektivní racionalismus, odmítající teorii pokroku, předvídatelné a plánovatelné budoucnosti. Je to společnost bez univerzálního hodnotového systému (...). Je výrazem sebereflexe společnosti ve stavu krize. Je to společnost pluralistická a ten, kdo by chtěl tento pluralismus překročit, je (...) buď ignorant, nebo diktátor.

(zdroj: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden)

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo do výše uvedeného textu tak, aby byl napsán věcně správně?

- (A) Beztřídní společnost
- (B) Postmoderní společnost
- (C) Moderní společnost
- (D) Anomická společnost

13. Na základě rozhodnutí NOK uznány dvě správné odpovědi.

V románech o Harrym Potterovi od J. K. Rowlingové najdeme rozlišení mezi světem kouzelníků a světem mudlů, tedy obyčejných lidí, kteří nemají o světě kouzel tušení. Čas od času se i v mudlovské rodině narodí dítě s kouzelnickými schopnostmi, které je poté do světa kouzel uvedeno. Nicméně určitá část kouzelníků, především stoupenci lorda Voldemorta, si zakládá na svém čistokrevném kouzelnickém původu a čaroděje čistě mudlovského původu chápe jako osoby méněcenné, kterým by mělo být odepřeno jakékoli kouzelnické studium.

Tento prvek fiktivního světa J. K. Rowlingové má úzkou analogii s významným napětím v reálných společnostech. Která z následujících dvojic v duchu této analogie nejlépe odpovídá dvojici kouzelník – mudla?

- (A) kapitalista – dělník
- (B) katolík – protestant
- (C) starousedlík – přistěhovalec
- (D) starý člověk – mladý člověk

14.

Ve Starém zákoně se dočteme, že Izákovi synové Ezau a Jákob si vybrali manželky každý jiným způsobem. Ezau si zvolil přesně opačný způsob než ten, který se jeho otci Izákovi zamlouval. Proto řekl Izák svému druhému synovi Jákobovi, jak by správný výběr měl vypadat: „Neberte si ženu z dcer kenaanských. Odejdi do rovin aramských do domu Betúela, otce své matky, a odtud si vezmi ženu z dcer jejího bratra Lášana. Kéž ti Bůh všemohoucí požehná, rozplodí tě a rozmnoží. Bude z tebe společenství lidských pokolení [...]“ Pak Izák Jákoba propustil a ten šel do rovin aramských k Lášanovi.

(zdroj: Gen 28,1–5)

Která z následujících možností obsahuje nejpřesnější označení principu, který podle textu považoval Izák za správný?

- (A) Jedná se o pravidlo, které přikazuje uzavírat sňatky mezi členy téže skupiny. Tento princip se označuje jako endogamie.
- (B) Jedná se o pravidlo, které přikazuje uzavírat sňatky s někým mimo vlastní skupinu. Tento princip označujeme jako exogamie.
- (C) Jedná se o pravidlo, které přikazuje střídání partnerů uvnitř jedné skupiny. Tento princip označujeme pojmem promiskuita.
- (D) Jedná se o pravidlo nepřijatelnosti sňatku mezi osobami blízkce příbuznými. Tento princip se označuje jako zákaz incestu.

1. Člověk a společnost

TEXT K ÚLOHÁM 15 AŽ 17

Že tedy pomalejší tvor není dostižen, vyplývá sice z důkazu, ale vzniká ze stejné chyby jako to půlení – neboť v obou důkazech výsledek je, že něco nedojde ke konci, poněvadž se velikost nějak dělí; ale v posledním důkaze jest jenom ještě přidáno, že ani proslulý nejrychlejší tvor při pronásledování nejpomalejšího tvora k němu nedojde –, ale tak nutně i vyvrácení jest totéž. Minit, že se to, co je o něco napřed, nemůže dohonit, je nepravda. Neboť v okamžiku, kdy je o něco napřed, nemůže býti dohoněno; ale přece může být dohoněno, jestliže autor připustí, že pronásledující projde omezenou dráhu. To jsou tedy dva jeho důkazy, třetí důkaz je ten, o kterém už byla řeč, že pohybující se šíp stojí.

(zdroj: Aristotelés. Fyzika; upraveno)

15.

Která z následujících možností správně označuje, proti čemu Aristotelova argumentace směřuje?

- (A) proti Démokritově paradoxu
- (B) proti Platónově dialogu
- (C) proti Sókratovu důkazu
- (D) **proti Zénonově aporii**

16.

Která z následujících možností správně vyjadřuje Aristotelovu námitku proti uvedeným důkazům?

- (A) **Uvedené důkazy mylně předpokládají, že čas se skládá z nedělitelných okamžiků, ale vzdálenost lze dělit nekonečně.**
- (B) Uvedené důkazy mylně předpokládají, že vzájemná rychlost proti sobě se pohybujících těles se vypočítá odečtením jejich rychlostí.
- (C) Uvedené důkazy mylně předpokládají, že bod nemá rozměr, a proto se nedá dělit.
- (D) Uvedené důkazy mylně předpokládají, že pohyb je výsledkem působení síly vnější tělesu.

17.

Co mají argumenty, proti kterým Aristotelés namítá, vlastně dokázat?

- (A) Že vzdálenosti nelze donekonečna dělit.
- (B) **Že pohyb neexistuje.**
- (C) Že čas je mírou pohybu.
- (D) Že čas není stejnorodý.

1. Člověk a společnost

TEXT K ÚLOHÁM 18 AŽ 20

V těchto dnech jsem si tak navykl odvádět mysl od smyslů a natolik pečlivě jsem pozoroval, jak málo se toho na tělesných věcech vnímá pravdivě (a poznal jsem toho daleko více o lidské mysli a ještě více o Bohu), že teď bez nejmenší obtíže obracím myšlení od věcí, jež si lze představovat, k věcem, jež lze pouze chápat a jež jsou vši látce vzdálené. A má idea lidské mysli jakožto věci myslící, nikoli rozlehlé do délky, šířky a hloubky či mající něco jiného z těla, je zřejmě daleko rozlišenější než idea jakékoli tělesné věci. A když si všímám, že pochybuji, čili že jsem věc neúplná a závislá, naskytá se mi tak jasná a rozlišená idea jsoucna nezávislého a úplného, to jest Boha – a už jen z toho, že je ve mně takováto idea, čili že existuji s touto idejí, vyvozuji s takovou zjevností, že Bůh také existuje a v každém okamžiku na něm závisí celá má existence –, že podle mne lidský duch nemůže nic poznat zřejměji či jistěji. A vypadá to, že už vidím jakousi cestu, jak dojít od tohoto nazírání pravého Boha, v němž jsou skryty všechny poklady věd a moudrosti, k poznání ostatních věcí. Především totiž poznávám, že není možné, aby mne kdy klamal; v každém klamu či podvodu se totiž nachází nějaká nedokonalost; a byť možnost klamu vypadá jako značný doklad bystrosti či moci, vůli klamat se osvědčuje jako špatnost či slabost, a tudíž k Bohu nepatří.

(zdroj není s ohledem na povahu úlohy uveden)

18.

V ukázce hrají velkou roli typické problémy, kterými se zabývá jistá filosofická disciplína. Která to je a čím je charakteristická?

- (A) Gnozeologie (či epistemologie); zabývá se tím, zda, do jaké míry, případně jak a proč můžeme něco poznat.
- (B) Gnozeologie (či epistemologie); dokazuje, že poznání založené na myšlení je jistější než to založené na smyslovém vnímání.
- (C) Metafyzika; zabývá se především idejemi.
- (D) Metafyzika; zabývá se tím, o čem nelze pochybovat.

19.

Které z následujících tvrzení nejpřesněji vystihuje, co ukázka tvrdí o Bohu?

- (A) Boha poznávám s jistotou, na rozdíl od člověka je bytostí nejmocnější, může tedy udělat cokoliv.
- (B) Bůh skutečně existuje, ani on ale není zcela dokonalý, nemůže tedy člověka klamat.
- (C) Idea Boha je jasná a rozlišená, plyne z ní, že existuje Bůh i člověk, čistě tělesná bytost.
- (D) O Bohu toho vím více než o jiných věcech, na rozdíl od člověka je Bůh nezávislý, na Bohu lze založit poznání jiných věcí.

20.

Kdo a proč je autorem uvedeného textu?

- (A) Anselm z Canterbury, charakteristický je v textu obsažený důkaz Boží existence (Bůh je nejdokonalejší bytost, musí existovat, neboť neexistující Bůh by nebyl nejdokonalejší).
- (B) Anselm z Canterbury, charakteristický je v textu obsažený důkaz Boží existence (kdyby Bůh klamal, nebyl by nejdokonalejší bytostí, nemohl by existovat).
- (C) René Descartes, charakteristické je např. rozlišení „věci myslící“ a „tělesné věci“ nebo to, že „si všímám, že pochybuji“.
- (D) René Descartes, charakteristická je pro něj tzv. metodická skepse (tedy to, „že pochybuji“, nic nepoznávám s jistotou) nebo to, že mne může klamat všemocná bytost.

2. Stát a právo

21.

1) Liberálové	A) Věří, že lidé jsou ovládáni vůlí a jinými iracionálními pohnutkami, zejména silným smyslem pro sociální příslušnost, jejímž jádrem je národ nebo rasa. Masy se hodí pouze k tomu, aby sloužily a poslouchaly; zato elita národního společenství je schopna osobní regenerace: „nové lidi“ lze formovat pěstováním oddanosti věci, národu nebo rase.
2) Konzervativci	B) Zastávají názor, že lidé jsou ve své podstatě omezení tvorové, vyhledávající bezpečí a puzení ke známému, běžnému, vyzkoušenému a osvědčenému. Lidská racionalita je nespolehlivá a mravní zkušenost je vlastní každému jednotlivci.
3) Socialisté	C) Považují lidi za tvory v podstatě společenské. Jejich možnosti a chování jsou utvářeny spíše tím, co do sebe přijímají, než tím, co je jim dáno, zejména tedy tvořivou prací. Jejich sklon ke spolupráci, společenskosti a racionalitě znamená, že existují značné vyhlídky na další vývoj a růst člověka.
4) Fašisté	D) Chápou lidskou přirozenost jako určitý soubor vrozených kvalit, vlastních jednotlivci; malý důraz kladou na sociální či dějinné podmiňování, případně ho zcela odsouvají do pozadí. Lidé jsou tvorové sobečtí a spoléhají do značné míry na sebe. Jsou však také ovládáni rozumem a schopni osobního vývoje, zejména díky vzdělání.

Politolog Andrew Heywood ve své publikaci *Politické ideologie* předkládá některé klíčové společenské hodnoty – jako například svoboda, rovnost, národ atd. – optikou různých politických ideologií. Ve které z následujících možností jsou jednotlivé ideologie správně přiřazeny k pro ně nejvíce charakteristickému pojetí lidské přirozenosti?

- (A) 1A; 2B; 3C; 4D
- (B) 1D; 2B; 3C; 4A
- (C) 1C; 2D; 3A; 4B
- (D) 1B; 2A; 3D; 4C

22.

Volební program jedné ze stran usilujících o mandáty ve volbách používá tyto termíny: třídní boj, proletariát, nadhodnota, vykořisťování či odcizení.

Která z následujících možností správně uvádí ideologii, z níž politický program výše zmíněné strany vychází?

- (A) sociální liberalismus
- (B) konzervatismus
- (C) **marxismus**
- (D) sociální demokratismus

23.

Ústava tzv. páté republiky, která byla ve Francii schválena v roce 1958, je všeobecně považována za prototyp poloprezidentského systému. Které z následujících tvrzení o poloprezidentských systémech je pravdivé?

- (A) Zákonnodárny sbor je zásadně jednokomorový.
- (B) Prezident je volen nepřímo prostřednictvím sboru volitelů.
- (C) **V období tzv. koabitace je faktický exekutivní vliv prezidenta výrazně oslaben.**
- (D) Pokud zákonodárny sbor vysloví vládě nedůvěru, musí se prezident vzdát své funkce.

24.

Který z následujících států je z hlediska státního uspořádání federací?

- (A) Francie
- (B) Itálie
- (C) Polsko
- (D) **Rakousko**

25.

- 1) volit do zastupitelstva obce
- 2) být volen do zastupitelstva obce
- 3) vyhlásit místní referendum o odvolání starosty obce
- 4) vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem
- 5) podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty

Která z výše uvedených práv má občan obce, který dosáhl věku 18 let?

- (A) Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má všechna uvedená práva.
- (B) **pouze 1, 2, 4, 5**
- (C) pouze 1, 3, 5
- (D) pouze 1, 4, 5

2. Stát a právo

26.

Ve které z následujících možností je správně uveden minimální počet požadovaných hlasů zákonodárců v jednotlivých komorách parlamentu, který je dle Ústavy ČR potřebný pro schválení ústavního zákona?

- (A) nadpoloviční většina všech poslanců a nadpoloviční většina všech senátorů
- (B) **třipětinová většina všech poslanců a třipětinová většina přítomných senátorů**
- (C) dvoutřetinová většina všech poslanců
- (D) dvoutřetinová většina přítomných poslanců a dvoutřetinová většina přítomných senátorů

27.

Z harmonogramu prezidenta České republiky zveřejněného na webových stránkách lze vyčíst, že prezident minulý týden učinil tyto kroky:

- 1) Sedm dnů před krajskými volbami navštívil jeden z krajů, přičemž pronesl projev na mítinku jedné z kandidujících stran.
- 2) Vetoval ústavní zákon schválený Poslaneckou sněmovnou PČR i Senátem PČR.
- 3) Zúčastnil se jednání vlády k problematice sociálních dávek pro imigranty, přičemž si od ministrů předem vyžádal zprávy o projednávané problematice.
- 4) Zúčastnil se jednání výboru pro obranu a bezpečnost zřízeného Poslaneckou sněmovnou a vyjádřil se k aktuálnímu nákupu obrněných transportérů, což je problematika, kterou výbor právě řeší.
- 5) Jmenoval o své vůli (bez souhlasu Senátu PČR) 5 nových soudců Ústavního soudu ČR.

Která z následujících možností správně uvádí, které z výše uvedených aktivit prezidenta republiky by byly **v rozporu** s ústavním pořádkem České republiky, pokud by je prezident skutečně realizoval?

- (A) 2; 4
- (B) 1; 2; 4
- (C) **2; 5**
- (D) 3; 4

28.

Která z následujících možností správně uvádí, jakou změnu vneslo oproti dřívějšímu stavu do českého politického systému zřízení krajů jako vyšších územních samosprávných celků?

- (A) Česká republika se tak stala unitárním státem.
- (B) V České republice byly tímto kraje podřízeny zemským vládám.
- (C) Česká republika se tak stala konfederací.
- (D) **V České republice tímto došlo k další decentralizaci moci.**

29.

Na kolik obvodů je rozděleno území České republiky pro účely senátních voleb?

- (A) 14
- (B) 27
- (C) **81**
- (D) 200

30.

Kterých voleb v ČR se může zúčastnit občan jiného státu EU, který má na území ČR přechodný pobyt?

- (A) všech, kterých se může účastnit občan ČR
- (B) **obecních voleb a voleb do Evropského parlamentu**
- (C) obecních, krajských, prezidentských voleb a voleb do Evropského parlamentu
- (D) voleb do Poslanecké sněmovny, do Senátu a do Evropského parlamentu

31.

Eduard už od základní školy nesnáší dějepis. Protože má rád filmy z právnického prostředí, rozhodl se, že bude právníkem. Po přijetí na právnickou fakultu s hrůzou zjistil, že vedle obecných právních dějin a českých právních dějin se bude muset povinně naučit i něco o historickém právu, které tvoří jeden ze základů novodobého soukromého práva v kontinentální Evropě a nejvíce ho ovlivnilo.

Která z následujících možností správně uvádí výše popsany historický právní systém?

- (A) kanonické právo
- (B) athénské právo
- (C) inkviziční právo
- (D) **římské právo**

2. Stát a právo

32.

Studenti posledního ročníku gymnázia měli v písemné práci vyjádřit podstatu rozdílu mezi veřejným a soukromým právem a na příkladech ukázat zásadní odlišnosti.

Petra napsala, že pro veřejné právo je typické, že na jedné straně je uplatňována veřejná moc, která smí podle českého ústavního pořádku konat pouze to, co jí zákon povolí. Tím se brání státní svévůli. Pro soukromé právo naopak platí, že jednotlivec může činit cokoliv, co mu není zákonem zakázáno, a nemusí dělat, co mu není zákonem nařízeno.

Hanka popsala soukromé právo jako takovou oblast, kde panuje vztah nadřízenosti a podřízenosti (např. prodávající je ve vztahu nadřízeném ke kupujícímu), kdy jeden z účastníků vztahu (zde kupující) musí plně respektovat pravidla daná nadřízeným subjektem.

Lukáš se ve své práci zabýval otázkou rovnoprávnosti postavení subjektů. Uvedl, že zatímco v soukromém právu jsou subjekty v rovnoprávném postavení, ve veřejném právu jeden subjekt autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech jiných subjektů, které nejsou s rozhodujícím subjektem v rovnoprávném postavení.

Honza uvedl, že za soukromé právo považuje zejména takové právo, které upravuje vztahy mezi subjekty sobě rovnými, jedná se např. o občanské právo a úpravu nájemní smlouvy nebo manželství.

Iva napsala, že pro veřejné právo je typické, že na jedné straně stojí vždy stát jako právnická osoba. Soukromé právo naproti tomu upravuje vztahy pouze mezi běžnými občany (fyzickými osobami).

Kteří z výše uvedených studentů ve svých příkladech charakterizovali principy veřejného a soukromého práva správně?

- (A) pouze Lukáš a Honza
- (B) **pouze Petra, Lukáš a Honza**
- (C) pouze Petra, Hanka a Iva
- (D) všichni studenti ve svých příkladech charakterizovali principy veřejného a soukromého práva správně

33.

Který z následujících lidskoprávních dokumentů byl po druhé světové válce přijat mezinárodním společenstvím jako první, a přestože nebyl pro signatáře právně závazný, stal se myšlenkovým zdrojem pro ostatní mezinárodní lidskoprávní úmluvy?

- (A) Velká listina práv a svobod (Magna carta)
- (B) **Všeobecná deklarace lidských práv**
- (C) Mezinárodní pakt o občanských a politických právech
- (D) Závěrečný akt Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě

34.

Které z následujících tvrzení týkajících se reklamace zboží zakoupeného spotřebitelem je pravdivé?

- (A) Reklamací musí vždy vyřídit výrobce.
- (B) Za vady výrobku odpovídá vždy pouze prodávající.
- (C) **Prodávající musí v provozovně zajistit po celou provozní dobu přítomnost pracovníka pověřeného vyřizováním reklamací.**
- (D) Nemá-li prodejna tentýž druh výrobku, nemá spotřebitel nárok na vrácení peněz a musí si koupit jiné zboží.

35.

Které z následujících tvrzení o dědění ze zákona je pravdivé?

- (A) **Dědictví, jehož nenabude žádný dědic, případně státu. Takovýto přechod majetku z pozůstalosti na stát se označuje jako odúmrtí.**
- (B) První třídu zákonných dědiců tvoří děti a rodiče pozůstalého.
- (C) Pokud zůstavitel nežije s manželem ve společné domácnosti, nemá manžel nárok na dědický podíl.
- (D) Zákon považuje za nepominutelné dědice pouze nezletilé děti zůstavitele.

36. Na základě rozhodnutí NOK uznány dvě správné odpovědi.

Která z následujících možností **nepředstavuje** nabytí vlastnického práva tzv. přechodem?

- (A) vyvlastnění
- (B) **nález**
- (C) vydržení
- (D) **kupní smlouva**

2. Stát a právo

37.

Filip, který pracuje ve službách Policie České republiky jako vrchní komisař, byl pověřen vyšetřováním rozsáhlé korupční kauzy vedoucí až do nejvyšších pater politiky. Zhostil se svého úkolu znamenitě a v práci zůstával dlouho do noci. Svým případem doslova žil a byl ochoten mu obětovat veškerý svůj čas. Filipova tvrdá práce přinášela výsledky a v jeho rukou se hromadily důkazy proti konkrétním podezřelým. Když měl Filip pocit, že shromáždil dostatek důkazů, neváhal a na obviněné podal obžalobu k příslušnému soudu.

Která z následujících možností věcně správně odpovídá na otázku, zda byl postup Filipa v souladu s platnými právními předpisy?

- (A) ANO, byl, Filip postupoval v souladu s právními předpisy, a to bez dalšího (*ipso facto*).
- (B) ANO, byl, avšak pouze za podmínky, že během vyšetřování dodržel všechna práva podezřelých, jako např. právo na obhájce.
- (C) NE, nebyl, jelikož Filip nebyl oprávněn coby policista podat na obviněné obžalobu k soudu.
- (D) NE, nebyl, neboť v trestním řízení se nepodává obžaloba ale žaloba, přičemž tato žaloba se může podat až poté, co je rozhodnuto o vzetí obviněného do vazby.

38.

Pan Antonín šel do lesa sbírat houby a na lesní mýtině zcela náhodně našel nejnovější model mobilního telefonu iPhone 14. A protože byl telefon zcela nepoškozený, rozhodl se, že si jej ponechá, a nikomu nález neoznámil. Která z následujících možností správně označuje trestný čin, kterého se tím pan Antonín dopustil?

- (A) zpronevěra
- (B) zneužívání vlastnictví
- (C) zatajení věci
- (D) krádež

39.

Které z následujících tvrzení o vazbě **není** pravdivé?

- (A) V přípravném řízení rozhoduje o vzetí do vazby výhradně soudce.
- (B) **Vazba může trvat v přípravném řízení a v řízení před soudem jen nezbytně nutnou dobu. Celková doba trvání vazby v trestním řízení nesmí v žádném případě přesáhnout tři měsíce.**
- (C) Obviněný smí být vzat do vazby například tehdy, jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné.
- (D) Byl-li obžalovaný během trestního stíhání ve vazbě, doba trvání vazby se mu v případě odsouzení k trestu odnětí svobody započte do celkové výměry uloženého trestu.

40.

Které z následujících osob náleží za její činnost plat, nikoliv mzda?

- (A) Anně, která je advokátní koncipientkou u advokáta JUDr. Tomáše Sovy.
- (B) Bedřichovi, který pracuje jako ekonom pro společnost Velkovýpočetní, s.r.o.
- (C) Cecilovi, jenž je zaměstnán obcí Benešov jako **technický pracovník provozu na obecním úřadě.**
- (D) Dobromile, jež je předsedkyní představenstva akciové společnosti D-System.

3. Hospodářství a svět

41.

O kterém z následujících států platí, že je současně členem NATO, Evropské unie i eurozóny?

- (A) o Albánii
- (B) o Bulharsku
- (C) o Norsku
- (D) o Slovinsku

42.

Evropská komise a Velká Británie dne 18. 6. 2018 vydaly společné prohlášení, v němž zveřejnily další pokrok v jednání podle článku 50. Prohlášení se týká dohody o vystoupení a pokroku dosaženého od kola jednání, které proběhlo v březnu 2018. [...] Zástupci členských států zdůraznili, že některé aspekty musí být ještě dohodnuty.

(zdroj: www.euroskop.cz)

Která z následujících možností správně označuje dokument, jenž zavedl do Smlouvy o EU výše zmíněný článek 50 a umožnil tak vystoupení z EU?

- (A) Lucemburský kompromis (1966)
- (B) Maastrichtská smlouva (1992)
- (C) Smlouva z Nice (2001)
- (D) Lisabonská smlouva (2007)

43.

Podle článku 288 Smlouvy o fungování EU je _____ závazná/é pro každý stát, kterému je určena/o, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům. Adresátem _____ jsou tedy pouze členské státy a _____ sama/y o sobě nejsou určena/y k přímé aplikaci vnitrostátními soudy. Vymezují jen standard právní úpravy, který by měl být obsažen ve vnitrostátním právu. Konkrétní úprava je proto věcí příslušného vnitrostátního zákonodárce, který je povinen jejich obsah převést do vnitrostátního práva a vytvořit podmínky pro jeho realizaci v praxi. Členské státy však začaly, ať už záměrně, či nikoli, porušovat svou povinnost implementovat _____ do vnitrostátního práva. Důsledkem byla skutečnost, že právní standard byl různý ve státech, které povinnosti implementovat _____ dostály, a ve státech, které tak neučinily. Soudní dvůr proto v reakci na tuto skutečnost cestou kreativní interpretace našel cestu, jak cíle _____ dosáhnout.

(zdroj: Tomášek, M. Právo Evropské unie; upraveno)

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na všechna vynechaná místa do výše uvedeného textu tak, aby byl napsán věcně správně?

- (A) nařízení
- (B) směrnice
- (C) doporučení
- (D) rozhodnutí

44.

Členské státy EU mohou navzdory obecnému principu volného pohybu pracovníků vyhradit výkon některých povolání (zejména ve státní správě) pouze vlastním občanům. Na kterou z následujících funkcí by se v České republice tato výhrada nejspíše uplatnila?

- (A) na funkci obecního zastupitele a člena rady obce
- (B) na funkci ředitele státní střední školy
- (C) na funkci vrchního ředitele sekce na ministerstvu vnitra
- (D) na funkci primáře ve státní fakultní nemocnici

45.

Ve které z následujících možností je Evropská komise charakterizovaná nejpřesněji?

- (A) Komise se skládá z jednotlivých komisařů pro příslušné resorty a předsedy komise. Tyto výkonné funkce obsazují jednotlivé politické frakce podle svého početního zastoupení v Evropském parlamentu. Evropská komise má pětileté funkční období a její sídlo je v Bruselu.
- (B) Komise se skládá z jednotlivých komisařů pro příslušné resorty a předsedy komise. Počet komisařů z jednotlivých zemí se odvíjí od jejich lidnatosti. Schvaluje je však Evropský parlament. V předsednictví se tyto komisaři po půl roce střídají. Evropská komise má pětileté funkční období.
- (C) Komise se skládá z jednotlivých komisařů, což jsou většinou premiéři jednotlivých členských zemí, kteří však nesmějí k zájmům svých zemí přihlížet. Na základě návrhů členských zemí si předseda vybírá místopředsedy. Evropská komise má pětileté funkční období. Sídlo má v Bruselu.
- (D) Komise se skládá z jednotlivých komisařů pro příslušné resorty, místopředsedů a předsedy komise. Na základě návrhů členských zemí si kandidát na předsedu vybírá jednotlivé komisaře z těchto zemí. Evropský parlament pak Evropskou komisi schvaluje většinou hlasů jako celek. Evropská komise má pětileté funkční období.

3. Hospodářství a svět

46.

Evropská unie vedle každoročního rozpočtu stanovuje také tzv. víceletý finanční rámec, který je od Lisabonské smlouvy oficiálním střednědobým finančním nástrojem, díky kterému EU stanovuje na 7 let své finanční priority. Nejnovější víceletý finanční rámec na období let 2021–2027 odráží velké změny, které probíhají v posledních letech.

Která z následujících možností nejlépe odpovídá víceletému finančnímu rámci a jeho prioritám na období 2021–2027 oproti předchozímu období?

- (A) Dojde ke zvýšení financí v oblasti zemědělské politiky a ke snížení financí v oblasti bezpečnosti a migrace.
- (B) **Dojde ke zvýšení financí v oblasti bezpečnosti a migrace a ke snížení financí v oblasti zemědělské politiky.**
- (C) Dojde ke zvýšení financí v oblasti politiky soudržnosti a ke snížení financí v oblasti životního prostředí a klimatu.
- (D) Dojde ke zvýšení financí v oblasti zemědělské politiky a ke snížení financí v oblasti inovací, vědy a výzkumu.

47.

Na fotografii Staroměstského náměstí v Praze je zachycen secesní pomník Mistra Jana Husa a barokní mariánský sloup. První symbolizoval národní obrodu v 19. století, druhý byl vnímán jako symbol loajality českých zemí k Habsburkům.

V jakém časovém období bylo možné zachytit tuto historickou podobu Staroměstského náměstí?

- (A) v letech 1848–1849
- (B) **v letech 1915–1918**
- (C) v letech 1940–1948
- (D) v letech 1949–1968

48.

Která z následujících skutečností nejlépe vystihuje, co spojuje Jana Palacha a Jana Opletala?

- (A) Oba protestovali proti zavření vysokých škol.
- (B) **Oba protestovali proti okupaci a jejím důsledkům.**
- (C) Oba byli příslušníci tzv. třetího odboje.
- (D) Oba se protestně upálili.

49.

Který z následujících úryvků **nepochází** z Košického vládního programu z dubna 1945?

- (A) **Konečné vymezení hranic provede mezinárodní výbor. Tento výbor je oprávněn doporučit čtyřem mocnostem – Německu, Spojenému království, Francii a Itálii – v určitých výjimečných případech menší odchylky od přísně etnografického stanovení pásem, jež mají být převedena bez lidového hlasování.**
- (B) Vláda – oceňující výjimečné zásluhy Rudé armády o naše osvobození i její rozhodující úlohu v zajištění naší budoucnosti a vzdávající hold nedostižnému vojenskému umění, bezpříkladné sebeobětavosti a bezmeznému hrdinství jejich příslušníků – chce ještě více upevňovat bojovou spolupráci čs. armády s Rudou armádou a vidí v ní vzor pro budování nové, skutečně demokratické, antifašistické čs. armády.
- (C) Nová vláda má být vládou široké Národní fronty Čechů a Slováků a tvoří ji představitelé všech sociálních složek a politických směrů, které doma i za hranicemi vedly národně osvobozenecký zápas za svržení německé a maďarské tyranie.
- (D) Republika nechce a nebude postihovat své loajální německé a maďarské občany a zejména ne ty, kteří i v dobách nejtěžších zachovali k ní věrnost, s viníky však bude postupovat přísně a neúprosně, jak to vyžaduje svědomí našich národů, svatá památka nesčetných našich mučedníků, klid a bezpečnost budoucích pokolení.

50.

snaha o volební reformu – boje na barikádách a ozbrojené střety s vojskem – pád krále Ludvíka Filipa Orleánského – Francie podruhé republikou – Ludvík Napoleon Bonaparte prezidentem

Ve kterém z následujících roků došlo ve Francii k výše uvedeným událostem?

- (A) **1848**
- (B) 1871
- (C) 1875
- (D) 1905

3. Hospodářství a svět

51.

Smlouvou, podepsanou _____, začalo sbližování Francie s Německem a navazování kontaktů Německa se Západem. Smlouvy stanovily pevné hranice mezi Francií a Belgií na jedné straně a Německem na straně druhé. Němci se definitivně zřekli Alsaska-Lotrinska, území Eupenu a Malméd. Francouzi se vzdali svých nároků na Porúří. Východní hranice s Polskem a Československem odmítlo Německo pevně stanovit.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo ve výše uvedeném textu, aby byl napsán věcně správně?

- (A) v Haagu v roce 1907
- (B) v Locarnu v roce 1925**
- (C) v Teheránu v roce 1943
- (D) v Postupimi v roce 1945

52.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje jeden z důsledků tzv. suezské krize?

- (A) Sovětský svaz se výrazněji angažuje v arabském světě, zejména v oblasti vojenské spolupráce.**
- (B) Velká Británie a Francie posilují svůj mezinárodní význam na úkor USA.
- (C) Gamál Násir je okolnostmi donucen odstoupit z funkce a Egypt ztrácí svůj vliv na Blízkém východě.
- (D) Upevnění pozitivních československo-izraelských vztahů a dodávky zbraní z Československa do Izraele v roce 1948.

53.

Výše uvedený obrázek zobrazuje prezidenta USA Johna Fitzgeralda Kennedyho a předsedu rady ministrů a zároveň prvního tajemníka ÚV KSS Nikitu Sergejeviče Chruščova. Oba tito muži stáli během tzv. studené války asi nejbližše zahájení vzájemné nukleární konfrontace Sovětského svazu a Spojených států amerických. K této krizi došlo poté, co sovětská strana umístila vlastní raketové systémy na jednom pro Američany velmi citlivém území jako odpověď na umístění amerických raket v Turecku. USA reagovaly na rozmístění sovětských raket bloádou daného území. Krizi se nakonec podařilo na základě vzájemné dohody zažehnat.

Která z následujících možností správně pojmenovává krizi popsanou ve výše uvedeném textu?

- (A) Berlínská krize
- (B) Karibská krize**
- (C) Kyperská krize
- (D) Falklandská krize

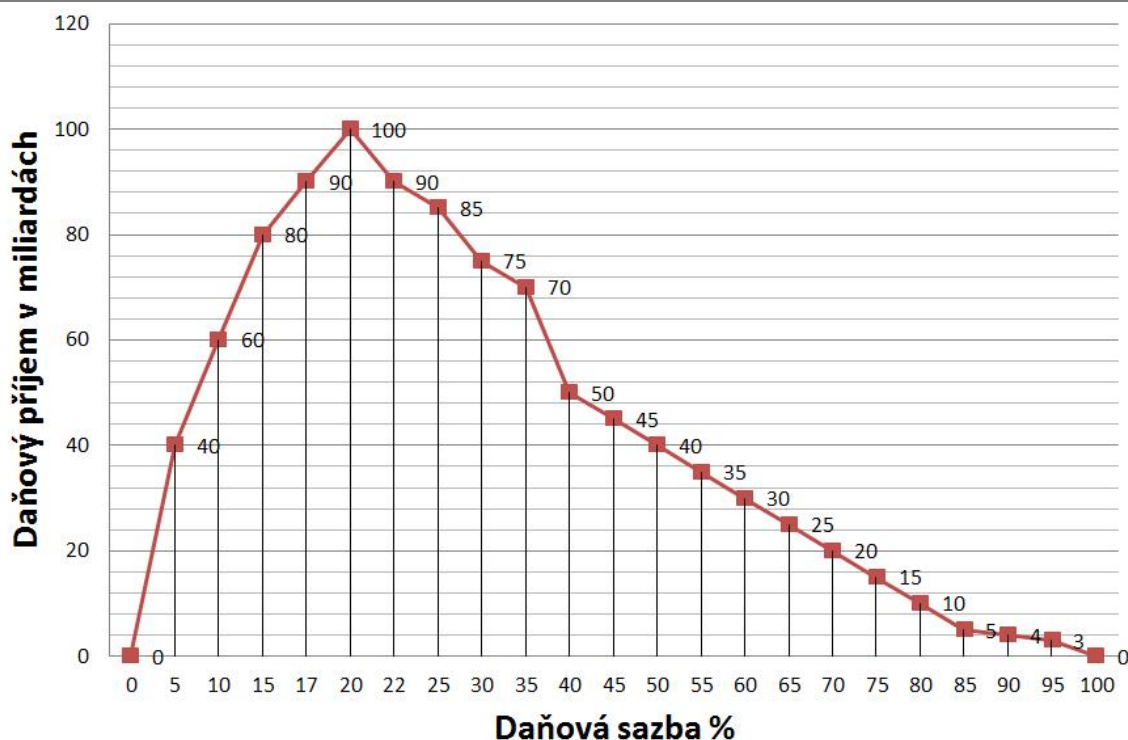
54.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje, jaké státy sdružuje mezivládní organizace Hnutí nezáčastněných zemí, která byla založena v roce 1961?

- (A) Státy, které se odmítají zapojit do mocenských bloků a vojenských aliancí.**
- (B) Státy, které odmítají jakýkoli druh ekonomické integrace.
- (C) Státy, které odmítají vstoupit do OSN.
- (D) Státy, které aktivně vystupují proti veškeré vojenské intervenci Spojených států a přítomnosti jejich vojsk mimo území USA.

3. Hospodářství a svět

55.

Na výše uvedeném grafu je znázorněna závislost daňových příjmů na daňovém zatížení (specifická podoba tzv. Lafferovy křivky).

Představte si, že ve státě platí jednoduchá rovná daň 40 % na příjmy právnických i fyzických osob. Které doporučení by pravděpodobně ekonom Arthur Laffer dal vládě, aby získala více prostředků do státního rozpočtu?

- (A) snížení daňové sazby o 25 procentních bodů
- (B) **snížení daňové sazby o 20 procentních bodů**
- (C) zvýšení daňové sazby o 10 procentních bodů
- (D) zavedení zvláštního zdanění právnických a fyzických osob s příjmy nad 1 milion

56.

Pražské cukrovary, a. s., hodlají umístit na český trh cca 10 tun cukru Speciál za 30 Kč za kilogram. Litoměřické cukrovary, s. r. o., chtějí stejný typ výrobku prodávat za 28 Kč za kilogram v celkovém objemu 8 tun. Na trh dodává cukr i řada dalších cukrovarů. Co jsme zde z ekonomického hlediska popsali?

- (A) **individuální nabídku**
- (B) agregátní nabídku
- (C) celkovou poptávku
- (D) dílčí poptávku

57.

Jakou politiku realizuje vláda, když sníží vládní výdaje a nákupy?

- (A) expanzivní monetární
- (B) expanzivní fiskální
- (C) **restriktivní fiskální**
- (D) restriktivní monetární

58.

Pojem _____ se objevil v sedmdesátých letech minulého století v USA, kde se po opuštění zlatého standardu rozjely tiskařské stroje FEDu na vyšší obrátky, což mělo nakonec za následek zvýšení cenové inflace a zároveň i pokles HDP a zaměstnanosti.

(zdroj: trecak.blog.idnes.cz; upraveno)

Který z následujících pojmů je zapotřebí doplnit do výše uvedeného tvrzení tak, aby bylo napsáno věcně správně?

- (A) deflace
- (B) dezinflace
- (C) **stagflace**
- (D) ekonomický cyklus

3. Hospodářství a svět

59.

Pan Novák se vrátil z dovolené v Anglii a chce si ve směnárně u svého bydliště směnit britské libry, které mu v hotovosti zbyly, na české koruny.

Směnárna má u vchodu vyvěšen tento kurzovní lístek a neúčtuje si žádné poplatky:

		Devizy	Devizy	Valuty	Valuty
Měna	Množství	Nákup	Prodej	Nákup	Prodej
GBP	1	26,220	27,540	25,930	27,820

Kolik českých korun pan Novák dostane při směně 100 liber?

- (A) 2 622 Kč
- (B) 2 754 Kč
- (C) **2 593 Kč**
- (D) 2 782 Kč

60.

Vláda Andreje Babiše zrušila koncept superhrubé mzdy a nahradila ho standardním přístupem výpočtu daně z hrubé mzdy. Která z následujících možností správně uvádí, co zrušení konceptu superhrubé mzdy znamenalo pro daňové poplatníky?

- (A) Zaměstnavatelé přestali odvádět příspěvek na sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance.
- (B) Zrušením konceptu superhrubé mzdy zanikla povinnost platit daň z převodu nemovitostí.
- (C) Zrušením konceptu superhrubé mzdy přestalo platit, že některé druhy daní (např.: silniční daň) platili jen poplatníci, kteří pobírali super vysoké hrubé mzdy.
- (D) **Reforma změnila daňový základ pro výpočet přímých daní pro zaměstnance.**

